

Ken je Gemeente

De Sint-Pietersmelkerij van Hulste

Kasteelstraat 45

Dat er in de Kasteelstraat van Hulste vroeger een gemeenteschool en ook een ouderlingengesticht was weet nog het merendeel van de Hulstenaars. Maar een herinnering aan de melkerij in diezelfde straat geraakt steeds meer uitgewist. Niet te verwonderen want de melkerij sloot de poorten al in 1919, terwijl het ouderlingengesticht nog bleef tot 1950 en de school zelfs tot 1968.

De Sint-Pietersmelkerij van Hulste was een coöperatieve van boeren uit Hulste en Bavikhove, gesticht op 7 maart 1907. Deze 'stoommelkerij' werd opgetrokken naast de herberg 'Het Neerhof' van Aimé Bruggeman en Adeline Cattebeke en is nu (anno 2021) het woonhuis nummer 45 bewoond door Daniel Verfaillie en Anne-Marie Vanmarcke. Het vroegere Neerhof, nu nummer 47, is thans (2021) bewoond door Jacqueline Moerman, de weduwe van Dokter Willy Vandebuerie. In 1913 werd de stoommelkerij nog uitgebreid met een achterliggend bijgebouw.

Een lang leven was de Sint-Pietersmelkerij niet beschoren want twaalf jaar na oprichting volgde de openbare verkoop. En zeggen dat van die twaalf jaar er vier oorlogsjaren waren.

Op dinsdag 3 juni 1919 ging de openbare verkoping door in 'Het Gemeentehuis' waar toen Henri Dutoit en Florence Jacquens (de ouders van Staf 'Toitjes') hun herberg runden. De enige koop was een 'groot en kloek gebouw... kelders en zolders, (in)begrepen den inboedel der melkerij, zoals te weten stoommachien, stoomketel, prima maalterij met twee coppelstenen en havercylinder ... Deze eigendom, kadaster B808/7, is groot 13 aren en 50 centiareen'.

Wie waren nu in de Sint-Pietersmelkerij die 'Verenigde Boeren' van Hulste en Bavikhove? Bij de openbare verkoop waren het:

Voorzitter:

- Theophiel Snoeck (†1925), burgemeester van Hulste wonende op de kasteelhoeve.

Twee ondervoorzitters:

- Charles Van Zielegem († 1940), landbouwer op de Vrijlegemhoeve.

- Cyriel Vercruysse, landbouwer in Bavikhove.

Leden:

- Eduard Demarez, landbouwer in Bavikhove

- Maurits Debrandere, landbouwer in Bavikhove

- Jan Cattebeke (†1934), landbouwer op de hofstede 'Ter Calfshaeghe' in de Tombroekstraat 10 te Hulste

- Victor Ghekiere (†1924), landbouwer, Oostrozebekestraat 16 in Hulste

(vader van juffrouw Jeanne (†1988), Kerkstraat 2 - nu woonst en kabinet van Dr. Couvreur.

- Jan Lerouge, landbouwer, Abtsulstraat 18 Hulste (later hoeve Dendauw, nu hoeve Carlos Vanlerberghe)

Maurits Debrandere en Victor Ghekiere waren tevens toezichter.

Huidige toestand van de site waar vroeger de melkerij stond. Het rechtse deel werd woonhuis, het linkse deel garage.

Chemins de fer de l'ÉTAT		BULLETIN D'EXPÉDITION Tarif n° 2 Service accéléré		S'aatsspoorwegen		VERZENDINGSBULETIJN Tarif 2 Snel-dienst	
pour UN SEUL colis franco et affranchi au moyen de timbres		pour EEN COLIS franco en z.gels gefrankeerd					
Tintre HARELBEKE n° 1 22 XI 1913		BUREAU DE DESTINATION Bruxelles Cas 6		Tintre du timbre d'arrivée 22 XI 1913		Plaats voor den frankoorzegel	
Direction de transport		Indication du finet du		1903		Plaats voor den frankoorzegel	
NOM ET ADRESSE DE L'EXPÉDITEUR: Laiterie St-Pierre, HULSTE		NOM ET ADRESSE DU DESTINATAIRE: M. Verfaillie, Kasteelstraat 45, Hulste		N° de série à l'arrivée POLYRECONNU A HARELBEKE 11 KILO		A encaisser du destinataire	
NOM ET ADRESSE DU DESTINATAIRE: M. Verfaillie, Kasteelstraat 45, Hulste		N° de série à l'arrivée POLYRECONNU A HARELBEKE 11 KILO		DÉCLARATION de RESPONSABILITÉ Je soussigné contre le chemin de fer de toute responsabilité pour les conséquences résultant		Débours Fr. Remboursement Fr. TOTAL Fr.	
Marques et numéros L. H.		Nature de l'objet Beurre-crème		Valeur des lacs Ecoulement Intérêt à la livraison Déboursé		Débours Fr. Remboursement Fr. TOTAL Fr.	
Valeur des lacs Ecoulement Intérêt à la livraison Déboursé		Contenu Valeur pour la douane		Signature de l'expéditeur M. Verfaillie		Signature de l'expéditeur M. Verfaillie	
Signature de l'expéditeur M. Verfaillie		Signature de l'expéditeur M. Verfaillie		Signature de l'expéditeur M. Verfaillie		Signature de l'expéditeur M. Verfaillie	

Zendnota uit 1913 - credits foto: Christ Devos

Dit artikeltje uit 'Het Handelsblad van Antwerpen' van 11 maart 1900 bewijst dat er ook al een (tijdelijke) melkerijschool was in Hulste. Waar die precies was konden we nog niet achterhalen.

Wat na de Sint-Pietersmelkerij?

Oppericht op 7 maart 1907 als een coöperatieve van boeren uit Hulste en Bavikhove en gebouwd in de Kasteelstraat (nu nr 45), werd de Sint-Pietersmelkerij reeds op 3 juni 1919 openbaar verkocht en kwam zo in handen van Eugène Snoeck (°1884), een van de drie zonen van burgemeester Theophiel Snoeck. Een andere zoon, de oudste, was René (°1883) en deze was dokter in Pittem. Een derde, Adhemar (°1887), trad in de voetsporen van zijn vader en baatte de Kasteelhoeve uit. Adhemar was de vader van Jozef en de grootvader van Frank Snoeck.

En nu terug naar Eugène, getrouwd in 1921 met Palmyre Van Zielegem, dochter van Charles uit de Vrijlegemhoeve. Zij woonden eerst nog enkele jaren in het linkerdeel van het Blauwhuis in de Brugsestraat, naast zijn vader die daar was komen rentenieren. Toen Eugène en Palmyre reeds drie kinderen hadden en het vierde 'ei zo na' geboren moest worden, verhuisden zij naar de melkerij. Dat was in november 1926. Dit weten we omdat nog altijd voort verteld wordt dat van dit vierde kind gezegd werd dat het geboren was op de verhuiswagen. Dit vierde kind was Denise, geboren op 25 november 1926.

Een melkerij is nu precies geen plaats om daar direct te gaan wonen. Daarom werd vooraf een gedeelte tot woonst herbouwd. Maar welk deel? Eugène en Palmyre hadden elk een andere voorkeur. Palmyre wou het huis in het linkerdeel, dus naar de Platse toe, omdat dit het meest zon had. Eugène wou het huis naar de kant van de herberg 'Het Neerhof' (Nu huize Vandebuerie) omdat dit het sterkst was. En... de vrouw volgde de man, met het gevolg dat het in de melkerij koud wonen was, zeker als de wind uit het noordoosten kwam. Vandaar de lokale weerspreuk: *Als Snoeck blaast, is 't koud*. Dit is wanneer de wind van uit de richting van de kasteelhoeve komt.

Vader Eugène Snoeck was vlasbaas. In de melkerij vond hij aanvullende stapelruimte voor zijn vlas. Zijn roterij met twee rootputten en bijgaande vlasschuur, met uitgang in de Muizelstraat, lag vlak achter het erf van de melkerij. De rootputten, die voor de helft onder de grond lagen, werden kort voor de Tweede Wereldoorlog vervangen door twee bovengrondse, eigenlijk rootkamers dus maar in de volksmond bleef men het 'rootputten' noemen.

Deze info kregen we van Jozef Maes (1924- 2015) uit de Kapelstraat. Bij Eugène Snoeck kwamen verschillende vlassers roten, o.a. Cyriel Maes met zijn zonen Jozef, Michel en Antoon, alsook Pierre Vandebulcke uit Bavikhove die getrouwd was met Anna Snoeck, de zuster van Eugène. Vele vlassers kwamen hier ook hun vlas zwingelen op een van de vijftien zwingelmolens.

Jozef Maes wist ook te vertellen dat er in 1938 of '39 een grote brand was in de zwingelschuur: pas na de oorlog kwam er in een nieuw gebouw een vlasturbine. Eugène had ook enkele Hulstenaars in dienst. Het waren Alouis Vancoillie, de vader van Lucien; Willem Vanhoutte, de vader van Carlos; Alfons Vandebuerie, de vader van dokter Willy. René De Bisschop was vuurmaker en woonde er vlak naast (nu Kasteelstraat 43). Hij kon vanuit zijn achtertuin direct naar het 'vierkot'.

Het huis in de melkerij was helemaal onderkelderd en bood tijdens de Tweede Wereldoorlog een veilige schuilplaats voor heel wat burens uit de Kasteelstraat. Het vermelden waard is dat de oude melkerij een tijdlang onderkomen bood aan het materieel van de Brandweer en aan de Chiro.

Vader Eugène Snoeck overleed in 1945, nauwelijks 61 jaar oud. Zijn vrouw Palmyre in 1979. Zij overleefde hem dus nog 34 jaar. Dank zij zijn zoons bleef het vlasbedrijf draaiend. Maar dit is al lang verleden tijd. De grote schuur werd daarna gebruikt door Noël Manhaeve die er een zeemlederbedrijf had. Aan de voorzijde van de schuur was er ooit zelfs een tijdje een, zij het zeer rudimentaire, 'self carwash'. De schuur is nu omgevormd tot atelier voor schrijnwerkerij Popelier. De roterij stond er ondertussen al die tijd verlaten bij maar werd onlangs afgebroken en aan de straatkant van het perceel is een nieuw huis in aanbouw.